

pristanišča Vladivostak in je že dodelan. Vladivostak je ob Tihem Morju, ima 18.000 prebivalcev, je dobro utrjen ter je rusko vojno pristanišče. Rusija ima ondu 32 vojnih ladij. Če pride do kake vojne v Vzhodni Aziji je za Rusijo največje važnosti, da ima železnico preko Sibirije. Sedaj more v Vzhodno Azijo pošiljati vojakov, živeža in streliva samo okrog Indije.

Vladivostok leži na jednaki zemljepisni širjavi, kakor Florenca, a je vendar podnebje ondu jako neprijetno, po zimi imajo srednjo toploto -12° , morje zamrzne. Zato si je Rusija poiskala bolj na jugu ugodnejše pristanišče. Od Kitaja je dobila Port Artur, katerega zveže s sibirsko železnico.

Kakor so transkapiško železnico delala vojaška oblastva, tako delajo tudi sibirsko. Tehnična dela opravljajo ženijski častniki. Delajo pa vojaki in kaznjenci, le malo imajo drugih delavcev in to samo rokodelce, kot zidarje, tesarje, kamnoseke, katerih ni zadosti dobiti mej vojaki in kaznjenci.

Železnica bode imela jeden tir s 1.52 m širjave. Narejena bode bolje na lahek in priprost način, da ne bode predraga. Postaje bodo kacic 50 kilometrov narazen in jih bode kacic 200. Na postajah bodo zgrajeni hoteli, ker v teh krajih ljudje nimajo druge prilike za prenočevanje. Postaje bodo največ v takih krajih, od koder se pozneje zgradi kaka stranska proga, ali se pa že sedaj vkupe steka promet. Sibirsko železnica bode imela 2000 lokomotiv, 3000 osebnih in 70.000 tovornih voz. Osebnih vozovi bodo imeli le tretji in četrti razred. Imeli bodo pa vlaki posebne vagone, v katerih bode jedilnica. Vlaki bodo vozili s hitrostjo 25 kilometrov v jedni uri.

Stala bode ta železnica 456 milijonov goldinarjev. Dodelana bode 1901. leta. Vožnje bode imela dovolj, kajti v Sibiriji je mnogo rud, premoga, poleg tega je dežela jako rodovitna, žito raste do 59° zemljepisne širjave. Sedaj ga niso več pridelovali, kakor so ga potrebovali za domače potrebe. Dalje proti severu so veliki jelovi gozdi. Nadalje je na severu mnogo živali z lepo kožuhovino in po rekah mnogo rib. Železnica bode vse to izvažala, kajti dovažalo se jej bode blago po velicah sibirskih rekah in stranskih železnicah, ki se pozneje zgrade. Poleg tega bode nova železnica silne važnosti za trgovino s Kitajem, katera je sedaj največ v angleških rokah in potem pride v ruske. Iz Kitaja se bode v Evropo privahal zlasti čaj in bomhaž. Angleško trgovino zadene z zgrajenjem sirske železnice hud udarec. Rusija se pa narodnogospodarsko povzdigne.

Obrtnijske raznoterosti.

— Največji zvon na svetu imajo v Filadelfiji. Cioferna meri deset metrov v premeru in je po noči električnim razsvetljena, ter stoji na taki visočini da se vidi po vsem mestu. Zvon za bitje tehta 56.000 funtov. Ta velikanska u navija se s strojem, ki se nahaja v stolpu.

Črni kit za les in porcelan se napravi, ako se vodno steklo s kredo in fino spršenim žveplenim antimonom, zmeša, tako dobimo zmes zaželenih barve. Ta kit se da tudi polirati.

Kmetijstvo.

„Naš gospod učitelj“.

(Spisal F. Š.)

(Dalje.)

IV.

Ko sva drugi dan popoldne z Zorničem stopila v dvorano, je bila že polna vaščanov, ki so najo spoštljivo pozdravili,

Dvorana je precej prostorna. Na onem koncu so tla nekoliko vzvišena in tam stoji miza in stol za govornika; na desni strani je velika omara, polna knjig in časopisov na levi pa druga, v kateri so razne zbirke. V kotu stoji črna šolska deska, ob straneh v dvorani so pa ozke mize, tako, da je po sredi prost prehod. Poleg miz so stoli, postavljeni tako da vsi navzoči gledajo proti oni strani, kjer je govornikovo mesto.

„To je naša zbornica“, mi je rekel Zornič. „Kakor vidiš smo precej založeni s knjigami in časopisi in tudi nekaj zbirk imamo v vsakem slučaju pri rokah, kar potrebujemo, oziroma, da se v vsakem slučaju lahko takoj in temeljito pčučimo.“

Zbrani gospodarji so se med tem časom pogovarjali o gospodarskih razmerah.

„Jaz bi naročil nekaj umetnih gnojil“, se je obrnil Kapar do Zorniča, „letos ga mislim tudi na njive dejati, ker mi je na travnikih tako dobro naredil; vendar se bojim, da bi me trgovec ne opeharil. Umetna gnojila so taka, da človek ne ve, kaj je v njih; trgovec mi lahko vanje nameša prsti, peska ali kar mu drago, saj tako tega ne morem razložiti.“

„Saj brezvestni trgovci tudi res delajo tako“, je odgovoril Zornič. „Zato, da bi se pri prodaji umetnih gnojil preveč ne goljufalo, ustanovila so se kemijske preiskušališča. Kupec naj od prodajalca zahteva jamstvo za določeno množino rabnih snovij v gnojilih; kadar gnojila dobi, zmeša naj jih dobro skupaj, kar je enakih, potem pa naj nekoliko tega pošlje preiskušališču, ali pa naj iz vsake vreče z različnih mest, na pr. z dna, iz srede in z vrha vzame po nekoliko gnojila, je zmeša in pošlje preiskušališču. Preiskušališče potem gnojilo preišče oziroma preizkusi, ali je toliko rabne snovi v njem, kolikor je trdil trgovec, če je ni toliko, mora trgovec blago vzeti nazaj, ali pa mora toliko povrniti, kolikor je blago manj vredno.“

„To je sicer dobro“, je pripomnil Kapar, „ali preizkušališče gotovo ne dela zastoj. Če jaz naročim nekaj sto kil dveh, treh gnojil, poslati moram tudi dve, tri poskušnje preizkušališču; to bi pa vendar preveč stalo.“

„Da, to bi preveč stalo“, je rekel Zornič, toda saj ni treba tako ravnati. Preizkušališča tudi naredijo pogodbe; povabijo namreč trgovce, naj pri njih dajo preiskati svoje zaloge, da bodo mogli, svojim kupcem jamčiti za določeno porabnost. To je za poštenega trgovca jako dobro, ker potem vsaj ve, kakšno blago ima. Trgovec